

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN
TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ¹**
(The Importance of Getting Students Adopt the Historical and
Cultural Values Through Museum Visits in Social Studies Teaching)

Doç. Dr. Ali MEYDAN

*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
alimeydan01@gmail.com*

Prof. Dr. Akif AKKUŞ

*Hasan Kalyoncu Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
akifakkus3342@hotmail.com*

ÖZET

Bu çalışmanın amacını Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında 2011-2012 bahar yarıyılında Sosyal Bilgiler Öğretimi dersini alan toplam 32 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubu ile Sosyal Bilgiler Öğretimi kapsamında Mersin Müzesi, Mersin Deniz Müzesi ve Tarsus Müzesine birer defa gezi yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma metodolojisi kullanılmıştır. Veri toplama aracını 3 sorudan oluşan açık uçlu soru formu oluşturmuştur. Soru formu oluşturulurken uygulamalar sonucunda müze gezilerinin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini nasıl etkileyeceği, müze gezisinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında ne gibi etkileri olduğu ve bu tür çalışmaları mesleğe atıldıklarında uygulamayı düşünüp düşünmedikleri, düşünüyorlarsa nasıl yapacakları gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Açık uçlu soru formundan elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak irdelenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, oluşan kodlar ilişkilendirilerek, öğrencilerin görüşleri araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin müze gezileri gibi etkinlerin öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında son derece etkili olduğu, öğrenciler öğretmenliğe adım attıklarında bu tür çalışmaları mümkün olduğu ölçüde kullanmayı planladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tarih konularının öğretiminde yerinde gözlemin ve tarihi mekânlara yapılacak gezi-gözlem çalışmalarının önemi büyüktür.

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından 3-5 Ekim 2013 tarihlerinde düzenlenen "VI. Ulusal Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi"nde sunulan sözlü bildirisinin geliştirilmiş halidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Tarihi Mekanlar, Müzeler, Tarihi Değerler, Kültürel Değerler.

ABSTRACT

The purpose of this study is the importance of museum visits upon adopting the historical and cultural values in Social Studies Teaching. The study group of the research included totally 32 students studying at Mersin University, Faculty of Education, and Primary School Education Department in 2011-2012 academic year. Within the scope of Social Sciences Teaching, Mersin Museum, Mersin Naval Museum, and Tarsus Museum were visited once with the study group. Qualitative research methodology was used in the research. The data collection tool was an open-ended questionnaire form included 3 questions. While creating the question form, the aspects such as how the use of museum visits in Social Sciences lesson can affect the interest of students towards the lesson, what kind of effects museum visits have effects upon adopting the importance of historical and cultural values, whether they consider to apply such studies when they enter upon their career, and if yes how they will perform this were all emphasized. The data obtained from the open-ended question form were analyzed after performing the descriptive analysis. In accordance with the answers, codes were created, and the created codes were correlated, and views of students were interpreted by the researchers.

In the research, it was concluded that activities such as museum visits increased the interest of students towards the lesson, was highly influential upon getting the students adopt historical and cultural values, and the students planned to apply such kind of studies when they enter upon their teaching profession. The importance of sightseeing studies to the historical places and on-site observation have great importance upon teaching of historical subjects.

Key Words: Social Sciences Teaching, Historical Places, Museums, Historical Values, Cultural Values.

1.GİRİŞ

Sosyal bilgiler, konusu insan ve insan yaşamı olan disiplinlerarası ve çok disiplinli bir alandır. İki temel özelliği olan vatandaş yeterliklerini kazandırmak ve bütüncül, disiplinlerarası bir alan oluşu bakımından önemlidir. Sosyal Bilgiler genel olarak tarih, coğrafya, vatandaşlık, psikoloji, antropoloji, sosyoloji, ekonomi, hukuk ve felsefe bilgisi konularını ilişkilendirerek oluşturan ve yaşam boyu sürecek vatandaşlık becerileri sunan bir eğitim programıdır. Sözer (1998) sosyal bilgileri; “temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ

bulgulardan, disiplinlerarası bir yaklaşımla seçilip yoğrularak oluşturulmuş bilgileri içinde bütünleştiren; ilköğretim düzeyine ve çocuğun küresel algılama özelliğine uygun duruma getirilmiş bir ders” olarak tanımlamaktadır (s. 4).

Tarihi eserler ve müzeler öğrenciler tarafından genellikle eski eserlerin sergilendiği ve birkaç taş kalıntısından ibaret yerler olarak algılanırken, doğa gezileri ve arazi çalışmaları ise çevredeki doğal güzellikleri görüp, biraz nefes alınması gereken ortamlar olarak algılanmaktadır. Bu algıda öğretmenlerin ve eğitimcilerin de yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamalarının önemi büyüktür.

Yılmaz ve Şeker (2011)'e göre yapılandırmacı yaklaşıma uygun Sosyal Bilgiler öğretiminde, özellikle Tarih konularının öğretiminde, geçmiş zamanlara veya tarihi olaylara ilişkin bilgilerin öğrencilere ‘aktarılması veya ezberletilmesi’ değil ‘tarihsel anlama’ ve ‘tarihsel düşünme becerilerinin’ geliştirilmesi hedeflenir. Müzeler, içinde bulundukları somut nesnelere, tarihi ve kültürel varlıkları ile geleneksel sınıf ortamları dışında alternatif bir öğrenme ortamı sunarak yapılandırmacı yaklaşımın uygulanmasına uygun bir ortam hazırlar. Bu ortam, tarihsel empati kurma, kanıt temelli argüman geliştirme, geçmiş ile günümüz arasında ilişki kurma, tarihte süreklilik ve değişimi anlama gibi önemli tarihsel düşünme becerilerinin kazanılmasını kolaylaştırır (s. 22).

Sosyal Bilgiler dersini ezber bir ders olmaktan çıkarmak için yapılabilecek en önemli çalışmalardan biri konuları yaşamla ilişkilendirerek, öğretim sürecinde çeşitli yöntem ve teknikler kullanmaktır. Herhangi bir konu üzerinde laboratuvar çalışması gibi, müzeler ve tarihi mekanlar da sosyal bilgiler öğretiminde kavramların ve olayların öğretimi açısından başka bir yerde toplayamayacağı bilgileri ve elde edemeyeceği deneyimleri sağlama yeridir.

Tarihi mekanlar ve arazi çalışmalarıyla öğrenciler, yeryüzünde bulunan farklı yerleri, farklı insanları, kendisiyle yaşadığı yer arasındaki mekânsal ilişkiyi algılamak, anlamak ihtiyacı duymalarıyla birlikte, mekan-tarih ilişkisini de kavramış olacaklardır. Yakın çevresini iyi tanıyan ve algılayabilen bir kişinin olayları küresel boyutta da düşünebileceği ortadadır.

Mekan-tarih ilişkisini kavramak açısından en uygun mekanlardan biri olan müzeler Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük (1998)'te müze "sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelere saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı" olarak tanımlanmaktadır. ICOM (International Council of Museum) (2006) tarafından yapılan bir tanıma göre müze, "Sadece kar amacı gütmeyen, toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden malzemeler üzerinde araştırma yapan, onları toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve eğlence gibi amaçlar doğrultusunda sergileyen ve sürekliliği olan bir kurumdur."

Türkiye'de gerçek anlamda ilk kez, 1881'de müze müdürü olan Osman Hamdi Bey'in döneminde gelişmeye başlayan müzecilik faaliyetleri, Cumhuriyet'ten sonra artarak devam etmiştir. Bunun temelinde Atatürk'ün, kültür varlıklarının araştırılıp ortaya çıkarılmasına ve müzelerin ülke çapında yaygınlaştırılmasına verdiği önem yatmaktadır. Cumhuriyet ilan edildiği sırada Türkiye'de yalnızca "Asar-ı Atika Müzesi" adıyla anılan İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Aya İrini'de kurulmuş olan Askeri Müze, Süleymaniye Külliyesi'nin imaretinde yer alan Evkaf-ı İslamiye Müzesi ile Anadolu'nun birkaç büyük kentinde açılmış Müze-i Hümayun şubeleri bulunmaktaydı (Denizci, R., vd. 2012, 39).

Günümüzde Türkiye'de hemen akla gelen birçok meşhur müze vardır: Taş Devri ve Tunç Çağı'ndan kalma arkeolojik buluntular, Hitit, Frig, Urartu sikkeleri ve altın süs eşyalarının sergilendiği Anadolu Medeniyetleri Müzesi; Kral **Asistavandas**'ın Geç Hitit döneminden kalma yazlık sarayı ve kaleden oluşan Adana Karatepe Açık hava Müzesi; dünyanın ikinci büyük mozaik koleksiyonunu barındıran Hatay Arkeoloji Müzesi; Taş Devri ve Tunç Çağı'ndan kalma kaplar, madenden bıçak, silah ve baltalar, fildişinden cerrahlık araçları, Kibebe, Apollon, Eros ve Zeus heykelleri, ölü gömme töreni kabartmalarının olduğu Afyonkarahisar Arkeoloji Müzesi; Eski Yunan ve Roma eserlerinin bulunduğu Eski Şark Eserleri Müzesi; Mezopotamya, Mısır, Anadolu ve İslamiyet öncesi Arabistan uygarlıkları eserleri, Türk Çini ve Seramikleri Müzesi'nde çini ve seramikler sergilendiği İstanbul Arkeoloji Müzesi; ünlü Türk heykeltarihi ve ressamlarının eserlerinin sergilendiği Resim ve Heykel Müzesi; Dünyanın sayılı birkaç müzesinden biri olan Topkapı

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ

Sarayı Müzesi; Mevlana'nın eserlerinin eski kopyaları, elyazmaları, ney, rebap, kudüm, tanbur gibi müzik aletleri, tespimler, halılar, kumaş örnekleri ve dergâha özgü çilehane, mevlevi sofrası ve dervişlerin semah öğrendikleri yerler gibi özel bölümleri olan Konya Mevlana Müzesi.

Türkiye'deki müzelerin bir başka grubu "Müze Evler" ve "Hatıra Müzeleri"dir. Birgi'deki "Çakırağa Konağı", Amasya'daki "Hazeranlar Konağı", Diyarbakır'daki "Ziya Gökalp Müze Evi" ve İstanbul'daki "Tevfik Fikret Aşiyen Evi" bu müzelerden bazılarıdır. Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nı yönlendirdiği ve çeşitli illeri ziyaretinde konuk edildiği yapılar da müzelere dönüştürülmüştür. Ayrıca birçok antik kent "açık hava" müzesi olarak düzenlenmiştir. Boğazköy, Efes, Bergama, Afrodiasias, Aspendos, Karatepe, Göreme ve Perge açık hava müzeleri bunlardan bazılarıdır (ekitap.kultur.gov.tr, 2013). Aslında İstanbul'un tarihi yerleri başlı başına bir açık hava müzesi karakteri göstermektedir. Anadolu ise çok daha büyük çaplı bir açık hava müzesidir.

Gelişme aşamasında olan müzeler grubunu ise Üniversite müzeleri ve özel amaçla kurulmuş müzeler oluşturur. İstanbul Üniversitesi Botanik Müzesi, Ege Üniversitesi Zooloji Müzesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi, Erzurum Üniversitesi Ali Demirsoy Doğa Tarihi Müzesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Müzesi ilk akla gelenlerdir.

MTA Tabiat Tarihi Müzesi, çeşitli üniversitelerin küçük çaptaki Tabiat Tarihi müzeleri sayılmazsa, Türkiye'nin ilk ve tek "Tabiat Tarihi Müzesi"dir.

Bir toplumun tarihsel, kültürel, bilimsel ve sanatsal gelişimini ortaya koymak açısından müzeler en önemli göstergelerden birisidir. Sanayide, bilimde, sanatta gelişmiş toplumlarda müzecilik de son derece gelişmiş durumdadır. Mesela Fransız ihtilâlinden sonra 1793 senesinde, Fransa'da açılan ilk devlet müzesi olan ve 2012'de 9.7 milyon kişinin ziyaret ettiği Louvre müzesi, dünyada en çok ziyaret edilen sanat müzesidir. Müzenin çok zengin kütüphanesi, konferans salonu ve eğitim bölümü, eserlerin incelendiği ve yenilendiği laboratuvar ile sanat tarihi ve müzecilik konusunda eğitim yapan Louvre Müze Okulu da önemli kısımlarındandır. Yedi bölümden meydana gelen müze resim, heykel, doğu sanatları, Mısır sanatları, Yunan sanatları, sanat eserleri, desen gibi

dallara ayrılan kısımlara ayrılmıştır. Leonardo Da Vinci'nin ünlü Mona Lisa'sı da burada bulunmaktadır. Müzenin tamamını dolaşmak iki gün sürmektedir (wikipedi.org, 2013).

Ankara'da açılan Somut olmayan kültürel miras müzesi son yıllarda önem verilen müzecilik anlayışlarından birisidir. Somut olmayan kültürel miras toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araç gereçler ve kültürel mekânları ifade eder. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinde (2003) somut olmayan kültürel mirasın belirlediği alanları beş ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar; Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve festivaller, halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar, el sanatları geleneğidir.

Müze eğitimi konusundaki önemli gelişmelerden birisi de 1997'de Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalının açılmasıdır. Eğitim dersleri ağırlıkta olduğu anabilim dalında disiplinler arası bir eğitim yürütüldüğünden programda, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi, Fen Fakültesi ve İletişim Fakültesi arasında ortak bir çalışma yapılmaktadır. Anabilim Dalı Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi (ÇOKAUM) ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi ile işbirliği içinde çalışmaktadır. Dersler: Uzmanlık alan dersi, Müze eğitime giriş, Müze bilimine giriş, Müze ve çocuk gelişimi, Eğitim ve bilim, Müzecilik uygulamaları, Müzede kültürel çalışmalar, Sanatta felsefi yaklaşımlar, Sosyal bilgilerde müze ve doğa eğitimi (ankara.edu.tr, 2013)

Müze eğitimi konusunda yapılan "Sosyal Bilgiler, Tarih ve Sınıf Öğretmenleri Trabzon'da Müze ve Tarihi Mekan Kullanımını Öğreniyor" isimli proje katılımcılarına müze ve tarihî mekânların aktif öğrenme çerçevesinde kullanımıyla ilgili bilgi ve beceriler kazandırmanın yanında onların bu konudaki farkındalıkları arttırmayı amaçlayan Tübitak, Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı (4004) projesidir.

Araştırma kapsamında gözlem gezisi yapılan müzeler Mersin Müzesi, Mersin Deniz Müzesi ve Tarsus Müzesidir.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ

Mersin Müzesi: 1978 yılında eski halkevi binasının küçük bir bölümünde kurulan müze, aynı binanın restore edilerek Kültür Merkezi haline dönüştürülmesinden sonra 1991 yılında teşhire açılmıştır. Taş eserler ilk salonda sergilenmektedir. Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden olan Yumuktepe ve Gözlükule kazılarında çıkarılan Neolitik, Kalkolitik ve Eski Tunç devirlerine ait eserler ikinci salonda teşhir edilmektedir. Klasik, Grek, Roma, Bizans ve İslâmi dönemlere ait bronz, gümüş, altın sikkeler ile Küstüllü Bizans defnesi yine aynı salonda teşhir edilmektedir. Etnografik eserlerin bulunduğu üst kattaki üçüncü salonda ise gümüş süs eşyaları tespihler, işlemeli elbiseler, peşkirler, ahşap ve madeni eşyalar, kilimler, çeşitli silahlar vb. gibi eserler sergilenmektedir.

Mersin Deniz Müzesi: Halen, Beşiktaş, Çanakkale ve İskenderun'da bulunan, üç deniz müzesinden sonra Türkiye'nin dördüncü Deniz Müzesi, Temmuz 2011'de Mersin'de açılmıştır.

Sivil toplumla, özellikle çocuklarla iletişim kurmak, Denizcilik kültürünü tanıtmak, Türk Denizcilik Tarihini gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarmak konseptinde inşa edilen "Mersin Deniz Müzesi"nde, Türk Deniz Harp Tarihinin geçmişini gözler önüne seren 500'den fazla obje ve araştırmacılara hizmet veren 800 kitaplı kütüphanesi yer alır.

Tarsus Müzesi: M.Ö. 7000'den günümüze kadar kesintisiz yerleşim ve Çukurova'nın önemli kültür merkezi Tarsus'ta yer alan müze Kubad Paşa Medresesi'nde, 1969-1970 yıllarında toplanmaya başlayan eserlerle müze oluşmaya başlamış ve 1971 yılında ilçede resmi olarak müze açılmıştır. Müze binasında Tarsus merkezi ve çevresinde bulunan taşınır mimarî eserler yanında, satın alma, müsadere, kazılar yolu ile müzeye kazandırılan toplam 35.000 eser bulunmaktadır. Mevcut müze binasının yetersiz kalması nedeni ile yapımı 1998'de tamamlanan 75.Yıl Tarsus Kültür Merkezi Binası kompleksi içinde yer alır.

2.AMAÇ

Bu çalışmanın amacını müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi oluşturmuştur.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

- 1- Öğrenciler müze gezilerinin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının derse karşı olan ilgilerini nasıl etkileyeceğini düşünmektedir?
- 2- Öğrencilerin müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki etkileri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 3- Öğrencilerin müze gezileri ve uygulamalarını mesleğe atıldıklarında uygulama isteği ile ilgili düşünceleri nelerdir?

3.YÖNTEM

Müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki öneminin betimlenmeye çalışıldığı araştırma nitel bir çalışmadır ve olgu bilim deseni kullanılarak yürütülmüştür. Olgu genel olarak, evrende yer alan, doğrudan ya da dolaylı olarak gözlenebilen nesne, durum veya olaylar olarak nitelendirilebilir. Olgubilim ise belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanmasının yapılabildiği nitel araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 72). Veri toplama aracı araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 3 sorudan oluşan açık uçlu soru formudur. Formun geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Soru formunun oluşturulmasında “Sosyal Bilgiler Öğretimi” dersi kapsamında ele alınan “Müze gezileri” uygulaması göz önünde bulundurulmuş; öğrencilerin müze gezileri uygulamalarının sonucunda, bu uygulamaların Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini nasıl etkileyeceği, müze gezisinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında ne gibi etkileri olduğu ve bu tür çalışmaları mesleğe atıldıklarında uygulamayı düşünüp düşünmedikleri, düşünüyorlarsa nasıl yapılacağı gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Açık uçlu soru formundan elde edilen veriler betimsel analizi yapılarak irdelenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, oluşan kodlar ilişkilendirilerek, öğrencilerin görüşleri araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2008)'e göre nitel veriler, nicel veriler gibi sayısal değerlerle ifade edilebilir. Sorulara ilişkin katılımcı görüşlerinden örnekler verilerek katılımcıların görüşlerinin daha iyi açıklanması amaçlanmıştır.

4.ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubunu Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmuştur.

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ**

2011-2012 bahar yarıyılında Sosyal Bilgiler Öğretimi dersini alan toplam 32 öğrenci (Tablo 1) ile "müze gezileri" kapsamında Mersin Müzesi, Mersin Deniz Müzesi ve Tarsus Müzesine birer defa gezi yapılmıştır.

Değişkenler	Katılımcılar	f	%
Cinsiyet	Kadın	14	43.75
	Erkek	18	56.25
Yaş Aralığı	20	6	18.75
	21	14	43.75
	22	7	21.87
	23	4	12.50
	23 ve üzeri	1	03.12
Mezun Olduğu alan	Sayısal	6	18.75
	Eşit Ağırlık	26	81.25
Mezun olunan lise türü	Anadolu	9	28.12
	Genel Lise	16	50.00
	Anadolu Öğretmen L.	6	18.75
	Meslek	1	03.12

5.BULGULAR VE SONUÇLAR

Araştırmada yer alan 3 alt probleme ilişkin verilerin analizi yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

5.1. Alt probleme ilişkin bulgular

Birinci alt problemde sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin müze çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının derse karşı ilgilerini nasıl etkilediğinin belirlenmesi amacıyla "Müze gezilerinin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen verilerin sınıflandırılması yapılmıştır (Tablo 2). Müze gezilerinin derse karşı ilgileri olumlu yönde geliştirileceğini düşünen sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencileri "yaparak yaşayarak öğrenmenin öğrenilenlerin kalıcı hale getireceğini" düşünürken aynı zamanda "sınıfın tekdüzeliğinden kurtulmanın çocuğa çekici geleceğini", "bilgilerin somut hale gelip, hayal olmaktan çıkacağını" ve "derse karşı ilginin artacağını" dile getirmektedirler.

Tablo 2: Müze gezilerinin öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini etkileme durumu	
Müze gezilerinin derse karşı ilgiyi etkileme durumu	f
Yaparak yaşayarak öğrenmeleri öğrendiklerini daha kalıcı hale getirecektir.	12
Sınıfın tekdüzeliğinden kurtulmak çocuğa çekici gelir	12
Bilgiler somutlaşır ve hayal olmaktan çıkar.	10
Son derece olumlu etkileyecektir.	9
Öğrencilerin bu tür çalışmalara ve derse ilgisi çok artacaktır.	9
Eğlenmek ile öğrenmek aynı anda olur	7
Tarihi daha iyi öğrenmek açısından etkili olur	6
Olayı yaşandığı yerde görmek bilgiyi somutlaştırır.	4
Tarih, vatan ve millet sevgisi gelişir.	4
Öğrencilerin sosyalleşmesini sağlar	4
Aktif öğrenme ve ara disiplinlerle ilişkilendirme yapabilir.	3
Daha anlamlı öğrenmeyi sağlar.	2
Yakın çevrenin çocuğa tanıtılması açısından çok önemlidir.	2
Toplumsal sorumluluk kazanır ve kişiliğini olumlu yönde etkiler.	1
Öğrencilerin mekansal ve bilişsel algısı gelişir.	1

Ayrıca bu tür etkinliklerle öğrenciler eğlenerek öğrenecekler, tarihi olayları daha iyi kavrayacaklar, tarih, vatan ve millet sevgisini geliştirecekler, sosyalleşecekler ve daha anlamlı öğreneceklerdir. Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

** Bir dersi sürekli kitaptan veya sürekli aynı ortamda (sınıfta) işlerseniz artık monotonlaşır, sıkılmalar olur. Öğrenciler derse güdülenemezler. Gerektiği zaman, gereken konularda geziler yapılmalı, öğrenciler değişik yerler görmeli, hem stres atmalı hem konuyu yaparak yaşayarak öğrenmelidir.*

** Öğrenciler açısından aktif öğrenme ve ara disiplinlerle ilişkilendirmesi söz konusudur.*

Kaymakçı (2012)'ye göre Sosyal bilgiler öğretim programının önemli bir boyutunu ilişkilendirmeler oluşturmaktadır. “Öğretmenin karşılaşacağı, üç türlü ilişkilendirmeden biri ara disiplinlerle ilişkilendirmedi. Öğretmen, 4 ve 5. sınıflarda Sosyal Bilgiler dersinde sık sık bu ilişkileri öğrencilerin kurmasına yardımcı olmalıdır.

** Hem öğrenecekler aynı zamanda eğlenecekler. Yapılacak bir geziyle birçok hedef davranış öğrenciye kolayca kazandırılabilir.*

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ**

Öğrenciler açısından ders sıkıcı bir olgudur. Hele de üniversitede girilecek dersler daha da sıkıcı olarak düşünülür. Oysaki öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat veren yapılandırmacı yaklaşımın temelinde öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olması yer alır.

** Büyük ölçüde olumlu yönde etkileyeceğini düşünüyorum. Çünkü öğrenciler bu tür etkinliklerde tüm duyu organlarını kullanabiliyorlar. Ayrıca öğrencilerin mekansal ve bilişsel algısı, zaman ve farkındalık algısı büyük ölçüde geliştiği için ilgileri artıyor.*

Duyu organlarına gelen uyarımların anlamlı hale getirilmesi süreci olan algı, her öğrencide ve her bireyde farklıdır. İki öğrencinin aynı uyarıcı karşısında farklı algı geliştirmeleri mümkündür. Müze gezileri öğrencilere uyarımların daha anlamlı gelmesini sağlayacaktır.

** Özellikle ilkokulda çocuklar daha yeni soyut işlemlere geçtikleri için yaparak yaşayarak öğrenmeleri öğrendiklerini daha kalıcı hale getirecektir. Kısacası bu tür çalışmaların mümkün olduğunca çok yapılması en azından yakın çevrenin çocuğa tanıtılması açısından çok önemlidir.*

Araştırmanın sonuçları, çocukların okula gitmeden önce bazı coğrafi kavramlar hakkında önemli derecede bilgiye sahip olduğunu ve bu bilginin en önemli kaynağının da yaşadıkları çevre olduğunu ortaya koymaktadır. Farklı coğrafi çevrede yaşayan çocukların coğrafi bilgilerinin de farklı olduğu söylenebilir.

** Bilgilerin somutlaşması çocukların sosyal bilgiler dersinde gösterilen bilgilere olan güvenini ve çalışma isteğini artırır.*

5.2. Alt probleme ilişkin bulgular

İkinci alt problemde sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemini belirlemek amacıyla "Müze gezisinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında ne gibi etkileri vardır?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen verilerin sınıflandırılması yapılmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilere göre "tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılması açısından müze gezilerinin önemini büyük

olduğunu gösterir." Bu etkinliklerle öğrencilerin "farkındalığı ve tarih bilinci artacak", "kendi kültürlerini daha yakından tanımaları ve bağlanmaları sağlanacaktır." Ayrıca öğrenciler "kültürel değerlerin gelişim aşamalarına şahit olacak", "geçmişle bugünü karşılaştırma imkanı bulacak", "kültürel değerleri koruma bilinci geliştirecektir.

Tablo 3- Müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki etkisi	
Müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki etkisi	f
Tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılması açısından önemi büyüktür.	9
Öğrencilerin farkındalığı ve tarih bilinci artar.	7
Geçmişle bugünü arasında kültürel açıdan ilişkilendirmeler yapar	7
Kendi kültürüne daha çok bağlanmasını sağlar	6
Müzelerin kültürlerin korunması açısından çok önemli rolleri vardır.	6
Kültürel değerlerimizin gelişim aşamalarına şahit olur	4
Bir milletin geçmişini öğrenmek için önemlidir	4
Tarihin somutlaştığı yerlerdir	4
Kültürün gelecek kuşaklara aktarılması için örnekler teşkil eder.	3
Soyut kültürel değerlerin somutlaştırılmasını sağlar	2
Öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlar.	2
Müze gezileri bireyin insan kültür etkileşimi yapabilmesini sağlar.	2
Sanata ve kültüre verdiği önem artar	2
Kültürel mirası tanıyıp sahiplenecektir.	2
Tarihi ve kültürel değerleri daha iyi görmemizi ve tanımamızı sağlar.	1
Müzeler tarihi ve kültürel öğelerin canlı tutulduğu birer tanıktır.	1
Bireyde toplumsal sorumluluk bilinci gelişir.	1
Toplum bilincine varmalarını ve vatan, millet duygusunu kavramalarını sağlar.	1
Geçmişten ders ve tecrübe almalarını sağlar.	1
Öğrencilere birinci elden kaynakları görmek açısından önemlidir	1
Geçmişini bilen ve geleceğine sahip çıkan bireyler yetiştirilecektir.	1
Uygarıkların tarihini, yanlış ve doğrularını yerinde öğrenmiş oluyoruz.	1
Geçmiş toplumların kültürlerini günümüze ve geleceğe aktarma fırsatı doğmaktadır	1
Kültürel değerlerimizi göstererek onların anlamasını sağlayarak kazandırabiliriz.	1
Müzeler geçmişi günümüze taşıyan en önemli kurumlardandır.	1

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilere göre "tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılması açısından müze gezilerinin öneminin büyük olduğunu gösterir." Bu etkinliklerle öğrencilerin "farkındalığı ve tarih bilinci artacak", "kendi kültürlerini daha yakından tanımaları ve bağlanmaları sağlanacaktır." Ayrıca öğrenciler "kültürel değerlerin

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ**

gelişim aşamalarına şahit olacak", "geçmişle bugünü karşılaştırma imkanı bulacak", "kültürel değerleri koruma bilinci geliştirecektir.

Öğrenci görüşlerinden bazısı aşağıdaki gibidir.

** Geçmişle bugünü arasında kültürel açıdan ilişkilendirmeler yapar.*

** Tarihi ve kültürel öğelerin canlı tutulduğu birer tanıktır müzeler. İnaniş, yaşam biçimi, hatta psikolojik durumları bile eserlerden anlaşılakta, kültür aktarımı sağlanmaktadır.*

** İnsanlar geçmiş ile günümüz arasında bir karşılaştırma yapabilirler. Kültürel mirasımızın nereye dayandığını bilerek onu geleceğe aktarabilirler.*

** Sosyal bir varlık olan insan kendi toplumunun tarihini gördüğü zaman nasıl bir toplumdaki geldiğini, atalarının neyin kavgasını verdiğini düşünecek ve bununla beraber tarihine sahip çıkacaktır. Öğrencilere birinci elden kaynak göstererek anlatılmadığı sürece tam manasıyla bir verim alınmayacaktır geçmişini bilmeyen geleceğini şekillendiremeyecektir.*

Şahan (2005)'e göre müze gezileriyle öğrenciler alternatif öğrenme yolları ile karşılaşarak, maddî kanıt ile aktif biçimde çalışma fırsatı bulmaktadır. Bazı çocuklar için bu durum, daha formal olan sınıf ortamında fazla görülmeyen yetenek ve becerileri gösterme şansı bulma anlamına gelmektedir.

** Müzelerde kültürün yerelden ulusala, ulusaldan evrensele bir geçiş süreci olduğunu görürüz. Bu sayede geçmiş toplumların kültürlerini günümüze ve geleceğe aktarma fırsatı doğmaktadır.*

** İlk elden kanıt sağlaması, kanıtların inandırıcılığı, eski toplulukların yaşamlarına ait olan soru işaretlerin kaldırması ve aydınlatması, somut öğeleri içermesi, eski medeniyetlerin örf, adet, gelenek ve göreneklerini bize göstermesi kültürel değerlerin öğrenci tarafından fark edilmesi ile öğrenci kültürel değerleri kazanır.*

Şahan (2005)'e göre bir müze, geçmişin kültürlerine ve insanlarına karşı daha duygusal bağlar oluşturarak bugünü ve geçmişi daha yakından ve içten anlamamıza yardımcı olmaktadır.

5.3. Alt probleme ilişkin bulgular

Üçüncü alt problemde sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin mesleğe atıldıkları zaman bu tür çalışmalarını uygulamayı düşünüp düşünmedikleri ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla "Bu tür çalışmalarını mesleğe atıldığınızda uygulamayı düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız nasıl?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen verilerin sınıflandırılması yapılmıştır (Tablo 4).

<i>Tablo 4- Müze gezilerinin mesleğe atıldıktan sonra uygulanma isteği</i>	
Müze gezilerinin mesleğe atıldıktan sonra uygulanma isteği	f
Kesinlikle düşünüyorum.	18
Gerekli kurumlardan ve ailelerden izin almak zor ama yapılması gerekir.	7
Zaten her öğretmenin düşünmesi gerekli.	4
Öğrenmeyi kalıcı hale getirmek için bu tür çalışmaların yapılması gerekir.	4
Uygulanması öğrencilere çok şey kazandıracaktır	4
Sınıfın kaynaşması ve dersin eğlenceli hale gelmesi için uygulanması gerekir	4
Ben bu derste kazandığım en güzel şey bu etkinlik örneğidir.	3
Özellikle Çanakkale şehitliğine götürmeyi çok isterim	3
Vatan sevgisi ve millet olma arzusu için bu dersin daha da uygulanır olması şarttır.	3
İmkanım olursa uygulayım.	3
Bu konuda gerekli donanıma sahip olunca mutlaka yaparım	3
Eğitsel geziler yaparak yaşayarak öğrenme için önemlidir.	2
Öğretmenin önce kendi öğrenip sonra öğrencileri götürmesi gerekir	2
Performans ödevi olarak müze ve tarihi yerlerin ziyareti verilebilir	2
Öğrencilerin sadece okuldaki bilgiyle sınırlı kalmamaları için yapılmalı	2
İlgi çekici ve öğrencilerin gitmek istedikleri tarihi yerlere götürmek isterim	2
Zorunlu hizmet bölgesinde bu tür etkinliklere zaman kalacağını düşünmüyorum.	1
Öğrencileri maddi açıdan zorlamayacak şekilde yapılmalı	1
Hedef-davranışlarla uygun müze gezileri yapmak istiyorum	1
Eskiden gezilerin sadece eğlence olsun diye yapıldığını düşünürdüm.	1
Yapılması öğrencilere kültür, gelenek ve görenek, tarih vb. konularda katkı sağlayacaktır.	1

Yapılan bir işte ve geliştirilen bir projede asıl olan devamlılığın sağlanmasıdır. Öğretmen adayları da hizmet öncesinde yapmış oldukları bir etkinliği mesleğe atıldıklarında "kesinlikle uygulamayı düşündüklerini" ifade etmişlerdir. "Öğrenmenin kalıcı hale gelmesi için de bu tür çalışmaların yapılması gerekmektedir", " uygulanması durumunda öğrencilerin çok şey kazanacağı" öngörülmektedir. Özellikle öğrencilerin götürüleceği yer "Çanakkale" olarak belirtilirken, etkinliklerin "vatan sevgisi ve millet olma arzusu için" yapılması gerektiği belirtilmiştir.

*SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ*

Ancak bu tür etkinliklerin yapılmasının önünde "bürokratik engellerin" bulunduğu, "ailelerden izin almanın problem yarattığı", "öğrencilerin ergen yaşa gelmeden götürüldüğü için bütün sorumluluğun öğretmende olması yüzünden sıkıntı yarattığı", "öğretmenlerin bu konularda gerekli donanımının olmadığı", "öğretmenlere daha çok imkân verilmesi" gerektiği şeklinde zorluklar da bulunmaktadır.

Öğrenci görüşlerinden bazısı aşağıdaki gibidir:

* *Kesinlikle düşünüyorum. Çünkü en verimli en eğlenceli öğrenme, yaparak yaşayarak ve hayatla karşılaştırarak anlamlandırıldığı zamanki öğrenmedir.*

* *Zorunlu hizmet bölgesinde bu tür etkinliklere zaman kalacağını düşünmüyorum.*

Topallı'nın (2001: 51) araştırma sonuçları, müze gezisine katılan öğrenci sayısının düşük olduğunu, müze denildiğinde öğrencilerin daha çok arkeoloji müzelerini algıladıklarını ve bu doğrultuda tanımlamalar yaptıklarını göstermektedir.

* *Kentsel bölgelerde görev alırsam, iyi organize edilmiş, hedefleri belli olan, eksiksiz geziler yapmayı düşünürüm.*

Abacı (1996), Türkiye'deki ve batıdaki müzelerin eğitim hizmetlerinde kullanılmasını değerlendirdiği çalışmasında, Batı ülkelerinde bulunan müzelerin eğitim hizmetlerine bakıldığında, özellikle de çocuklar söz konusu olduğunda, yalnızca müze içindeki etkinliklere bağlı kalınmadığını, müzeden yararlanmanın ve öğrenilenin kalıcı olmasını sağlamak için müze gezisinden önce müzenin çocuk eğitimden sorumlu elemanlarının okullara gittiklerini ve çocukları müze gezisine hazırlayan etkinlikleri öğretmenle birlikte okulda uyguladıklarını, gezi sonrası ise, müzede çocuklara gördüklerini uygulayacakları bir ortam sunarak onları atölye çalışmalarına kattıklarını belirtmektedir.

* *Ben de öğrencilerimi şehitliklere götürmeyi, özellikle de Çanakkale şehitliğine götürmeyi isterim. Götüreyim ki çocuklar tarihini öğrensin.*

Ata'ya göre (2002) okul programları arasında müzelerin ve tarihi çevrenin en verimli kullanılabileceği ders, tarih dersidir (s. 76).

** Gittiğim yerlerde öğrencilere kır gezilerini, bulunduğu şehrin tarihi ve kültürel özellikleri önemli olan yerleri öğrencilerin görmeleri, keşfetmeleri istediğim için bu tür uygulamalara ağırlık vermeyi düşünüyorum.*

Müzelerin doğal işlevlerinin veya etkilerinin yanı sıra sergilenen eserin anlam ve değerini anlatmak gibi de bir sorumluluğu vardır. Bu anlamda her müzenin eğitici görevini tam olarak yerine getirdiği söylenemez. Bu konuda yeteri kadar yararlı olabilmek için müzeler eğitime, eğitim de müzelere başvurmalıdır (Carr, 2001: 173).

** Örneğin hayat bilgisi dersinde doğayla ya da tarihle ilgili olan bir konuyu öğrencilere anlatıp göstermek isterim.*

** Hem sınıfın birbiriyle kaynaşması, hem öğretmenle kaynaşması, dersin eğlenceli hale gelmesi için çok iyi bir uygulama olur.*

** Bu çalışmalar öğrencilere hem derse motive ediyor hem de ilgilerini arttırarak öğrenmelerinin kalıcı olmalarını sağlıyor.*

** Ben bu derste kazandığım en güzel şey bu etkinlik örneğidir.*

** Müze gezleri belki doğa gezileri gibi eğlenceli olmasa da öğrencilere kültür, gelenek ve görenek, tarih vb. konularda birçok alanla ilgili katkı sağlayacaktır.*

Anderson ve diğ. (2006)'ya göre müze ziyaretleri hem bilişsel hem de duyuşsal alana yönelik olarak katkı yapmaktadır. Herhangi bir eseri görmek bile bir insanda güzel, estetik veya mükemmellik gibi duygular uyandırmak için yeterli olabilmektedir.

6.TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin “sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi” ile ilgili görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Öğretmen adaylarının eğitiminde ve göreve başladıktan sonra yapılan çalışmalardan tarihi eserlerin ve müzelerin ziyaret edilmesi ve eğitim sürecinde kullanılmasının önemi ile ilgili yapılan çalışmalar, bu tür uygulamaların etkisini ortaya koyacak niteliktedir. Bu çalışmalar öğretmen adaylarının ve öğrencilerin algılarının ve bakış açılarının değişmesinde ve gelişmesinde bir rehber niteliği kazanmıştır. Bu çalışmalar arasında Şimşek (2005) müze

*SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ*

çalışmalarına ilişkin, Emiroğlu (2006) tarihi mekan uygulamalarına ilişkin, Çetin (2002) eğitimde müze çalışmaları yapmanın rolü ve önemine ilişkin, gene Çetin (2007) Atatürk döneminde müze ve eski eserlerin korunmasına ilişkin, Güleç ve Alkış (2003) Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutuna ilişkin, Şahan (2005) müzede çok yönlü ve etkili öğrenmenin önemi ve yararlarına ilişkin çalışmalarıyla konunun önemini ortaya koymuşlardır.

Şüphe yok ki, tarihi ve coğrafi mekanlar, müzeler, müzelerin eğitim açısından önemi, tarihi mekanların ve eserlerin Sosyal Bilgiler öğretimi açısından önemi gibi konularda daha fazla bilgi vermek mümkündür. Çünkü özellikle Anadolu'nun tarihi ve coğrafi mekanları, tarihi ve kültürel zenginlikleri araştırmacılara böyle bir fırsatı verebilecek zenginliktedir. Müze gezileri ve tarihi mekan çalışmalarının önemi öncelikle kültürel zenginliklerimizi tanımak, doğanın dilini ve tarihin şifrelerini çözmektir.

Günümüzde müzeler genel olarak para alınan yerler olarak algılanırken, sarı tabelalar ise çoğunlukla kimsenin dikkatini çekmeyen, sıkıcı yerler olarak düşünülmektedir. Açık hava müzeleri, tarihi yerler ise birkaç taş, birkaç büst görmek amacıyla ziyaret edilen yerler olarak görülmektedir.

Müzelerin kuruluş ve kullanım amaçlarına bakıldığında ve Batı'daki müzelerle kıyaslandığında müzelerin böyle algılanması tesadüf değildir. Batıda daha gelişmiş, bağımsız binaları olan ve binaları müze amacıyla inşa edilmiş, temalı müzeler söz konusuysen; Türkiye'de müzecilik yeni gelişen bir olgudur. Genellikle bir kurum binası içinde ya da farklı bir amaçla yapılmış bir binanın düzenlenmesiyle oluşturulmuş ortamlar müze olarak kullanılırken, müzeler genellikle temasızdır ve süreç gözlemlenemez. Bu anlamda bizdeki müzeler birer ölü müze konumundadır. Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı ise çok yetersizdir.

Tarihsel ve kültürel anlamda uygarlıklar mozaiği olarak tanımlanabilecek bir coğrafyada yaşıyor olmamız göz önünde bulundurulduğunda, son derece zengin olan ülkemiz müzeleri, tarih, sanat, kültür, iletişim ve aktif öğrenme ortamı olarak, eğitimde öğretmeni ve öğrenciyi bir araya getirebilecek son derece verimli eğitim ortamlarıdır. (Güleç, Alkış, 2003).

Hayat boyu öğrenmenin daha çok gündeme geldiği günümüzde, nitelikli iş gücünün oluşturulmasının temel şartı, kişilerin örgün eğitim kurumlarında aldıkları eğitimi, mümkün olduğu kadar kurumun dışında da desteklemekten geçmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde de arazi çalışmaları, müze gezileri, öğretmenlik uygulaması gibi etkinlikler öğrencilerin hizmet öncesinde daha nitelikli yetişmelerini sağlayacaktır. Laçin Şimşek vd. (2013)'e göre müze ziyaretlerinin, öğrenilen bilgilerin pekişmesini, daha anlamlı hale gelmesini sağladığı, düşüncelerin değişiminde olumlu etkileri olduğu ve ayrıca ziyaretin duyuşsal alana yönelik birtakım farklılıklar da yarattığı ortadadır.

Yapılandırmacı yaklaşımın bir gereği olan arazi çalışmaları, tarihi mekan gezileri, müze gezileri gibi etkinlikler yoğun prosedür, fazla iş yükü, fazla sorumluluk gerektirmesi gibi hususlardan dolayı yeterince yerine getirilememektedir. Ancak öğrencilerin tarih ve doğa bilinci ve farkındalığının artırılması açısından önemi göz önünde bulundurulduğunda mutlaka önem verilmesi gereken etkinliklerdir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında şu göre önerilerde bulunulabilir.

- Bu tür çalışmaların üniversite öğrencilerinden ziyade daha küçük yaşlarda öğrencilerle yapılması ve öğretmen adaylarının bu tür çalışmalara istekli yetiştirilmesi önemlidir.
- Müze gezileri geneli kapsamakla birlikte, bir konunun, durumun araştırılmasına yönelik olarak özelleştirilebilir.
- Farklı derslerde ve farklı branştaki öğretmenlerle organize edilecek disiplinler arası çalışmalar yapılabilir.
- Müzelerin eğitim amaçlı işlevini yerine getirebilmesi için doğru bir planlama yapılması gerekmektedir.
- Müzelerin her yaş grubunun eğitimine yönelik bağımsız programlar hazırlamaları, bu programları okul ve öğretmenlere duyurmaları, yararlı olacaktır.
- Müzelere olan ilginin artırılması için müzelerin, çocuklara yönelik, ilgi çekici, eserlere odaklı, eğlenirken öğrenmeye yardımcı olan zenginleştirilmiş programlar hazırlamaları önemlidir.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (1996). *Müze Eğitimi*. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi.
- Alkış, S. (2007). “Coğrafya Eğitiminde Yükselen Paradigma: Sürdürülebilir Bir Dünya” Marmara Coğrafya Dergisi, sayı 15, s. 55-65, İstanbul.
- Anderson, D., Kisiel, J. ve Storksdieck, M. (2006). “Understanding Teachers Perspectives on Field Trips: Discovering Common Ground in Three Countries” Curator The Museum Journal, 49 (3). 346-386
- Ata, B. (2002). *Müzelerle ve Tarihî Mekânlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin “Müze Eğitime” İlişkin Görüşleri*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Carr, D. (2001). “A Museum is an Open Work” International Journal of Heritage Studies, 7 (2) s. 173-183.
- Çetin, Y. (2002). “Çağdaş Eğitimde Müze Eğitiminin Rolü ve Önemi”, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, sayı: 8, s. 57–61, Erzurum
- Çetin, Y. (2007). “Mustafa Kemal Atatürk Döneminde (1920–1938) Müze ve Eski Eserler Konusunda Yapılan Çalışmalar”, Erzurum Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, sayı: 12, s.117–121. Erzurum
- Denizci, A. ve Mirza H. (2012). *Müze Eğitimi 12: Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri İçin*, MEB Yayınevi, Ankara
- Emiroğlu, G. (2006). “İlköğretim Düzeyinde İnkılâp Tarihi Ders ve Konularının Öğretimi: Metot ve Etkinlikler”, Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi, (Editör; Dr. Yasemin Doğaner), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları, 97-119.

- Güleç, S., ve Alkış, S. (2003). “*Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu*” Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(1), s. 63-78, Bursa
- ICOM. (2006). “*Code of ethics for museums*”, (<http://www.icom.museum.html> sitesinden 01.09.2013 tarihinde indirilmiştir).
- Kaymakçı, S. (2012). “*Sosyal Bilgiler Programında İlişkilendirmeler*”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt: 12 sayı: 2 s.273-304, Bolu
- Laçın Şimşek, C., Balkan Kıyıcı, F. ve Atabek Yiğit, E. (2013). “*Müze Ziyaretinin Öğretmen Adaylarının Düşüncelerine Etkisinin İncelenmesi*”, Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, sayı: 4, s. 115-148, İstanbul
- MEB (2006). “*Programların Geliştirilmesini Gerekli Kılan Nedenler*”, (http://ttkb.meb.gov.tr/programlar/prog_giris/prog_giris_1.html sitesinden 13.05.2013 tarihinde indirilmiştir).
- Önder, A., Abacı, O., Kamaraj, I. (2009). “*Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi’ndeki Marmara Örnelemi*”. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) sayı: 25 s. 103-117, Denizli
- Öztürk, M. (2007). “*Coğrafya: Gelişimi, İçeriği, Eğitimi*”, Kuram ve Uygulamada Coğrafya Eğitimi, (Ed: S. Karabağ ve S. Şahin), Gazi Kitabevi, s. 3-51, Ankara
- Sözer, E. (1998). “*Sosyal Bilgiler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi*”, Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed: G. Can), Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, s. 3-13, Eskişehir
- Şahan, M. (2005). “*Müze ve Eğitim*” Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı: 4, cilt: 3. s. 487-501, Ankara
- Şahin, C. (2003). Türkiye’de Coğrafya Öğretimi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara
- Topallı, K. Ö. (2001). “*İlk ve Orta Dereceli Okullarda Güzel Sanatlar Eğitimi Kapsamında Müze Eğitiminin Rolü ve Önemi*” Gazi

*SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE GEZİLERİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN
KAZANDIRILMASINDAKİ ÖNEMİ*

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: Yayımlanmamış
Yüksek Lisans Tezi

Türk Dil Kurumu. (1998). Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları,
Ankara

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma
Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yılmaz, K. ve Şeker, M. (2011). “İlköğretim Öğrencilerinin Müze
Gezilerine ve Müzelerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde
Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”, İstanbul Aydın
Üniversitesi Dergisi Fen Bilgisi Dergisi, yıl: 3, sayı: 8, s. 21-39,
İstanbul

www.muze.gov.tr, Erişim Tarihi: 09.10.2013

www.wikipedia.org, Erişim Tarihi: 09.10.2013

www.ankara.edu.tr, 2013 Erişim Tarihi: 09.10.2013

<http://ekitap.kultur.gov.tr/belge/1-23802/eski2yeni.html>, Erişim Tarihi:
09.10.2013